

การดำเนินนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
ในประเทศไทย กรณีศึกษา กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย
The Implementation of Policies that Supports the Creation of Creative Power
or Soft Power from Creative Industries in Thailand: A Case Study of
Foreign Movies Set and Shot in Thailand

วิมลวรรณ บุญจันทร์* และวิจิตรา ศรีสอน
วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Wimolwan Boonchan* and Wijittra Srisorn
College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

Received: January 30, 2025

Revised: March 13, 2025

Accepted: March 14, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาการดำเนินนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย: กรณีศึกษา กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของปัญหา และอุปสรรคที่มาจากนโยบายของรัฐทำให้กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศไม่เลือกประเทศไทย 2) วิเคราะห์นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย จากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง ตามแนวคิดของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น 3) นำเสนอแนวทางในการยกระดับและพัฒนาความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย ผลการวิจัย พบว่า 1) สาเหตุที่กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศไม่เลือกประเทศไทย การควบคุมบทภาพยนตร์อย่างเข้มงวด เงื่อนไขทางการเมือง และการติดต่อประสานงานไม่เป็นเอกภาพ 2) ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผลดี ได้แก่ มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ ในประเทศไทย สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ และท้องถิ่น สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ 3) แนวทางการยกระดับ และพัฒนาความสามารถด้านความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยในรูปแบบ SET Model ดังนี้ 1) Skill Training and Knowledge Enhancement (ฝึกทักษะเสริมความรู้) 2) Enhancing Quality of Life (การยกระดับคุณภาพชีวิต) 3) Training to Develop Thinking Methods (การอบรมสร้างวิธีคิด)

คำสำคัญ: Soft Power อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ

Abstract

The study on the implementation of policies to support the creation of creative power or soft power from creative industries in Thailand: a case study of an international film production crew in Thailand aimed to 1) study the causes of the problems and obstacles from government policies preventing international film crews from choosing Thailand; 2) analyze the policy to support the creation of creative power or Soft Power from the creative industries in Thailand, a case study of an international film crew in Thailand, based on the theory of top-down policy implementation according to the concept of Van Meter and Van Horn; and 3) present guidelines for driving the policy to support the creation of creative power or Soft Power, a case study through international film crews in Thailand, to elevate and develop the knowledge and creativity of Thais. The research results found that 1) The reasons why foreign film crews did not choose Thailand were due to strict control of the film script, political conditions, and lack of coordination. 2) Regarding the results of policy implementation, the positive results were that the measure to promote foreign film crews in Thailand can generate income for the country and the local area, create a good image of Thailand, and can increase the potential to compete with competitors. 3) The guidelines for upgrading and developing the knowledge and creativity capabilities of Thais in the form of the SET Model were presented as follows: 1) Skill training and knowledge enhancement 2) Enhancing quality of life 3) Training to develop thinking methods, with the aim of presenting guidelines for the government sector to drive policies to support the creation of creative power or Soft Power from the creative industries in Thailand.

Keywords: Soft Power, Creative Industries, Foreign Film Crews

บทนำ

ปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่เกิดวิกฤตโรคระบาดโควิด 19 ซึ่งโรคระบาดใช้เวลาจนถึง 3 ปี ทำให้รัฐบาลต้องหานโยบายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น และรายได้ของชาติที่หายไปในช่วงวิกฤตโควิด 19 ในวันที่ 26 เมษายน 2565 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้สั่งการให้รัฐมนตรีทุกกระทรวงส่งเสริม Soft Power หรืออำนาจอ่อนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงตนเอง โดยกำหนดให้เป็นวาระสำคัญของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ไม่ได้จำกัดเฉพาะอาหาร กีฬา ศิลปะ และวัฒนธรรม แต่ความหมายของ Soft Power ในนิยามของนายกรัฐมนตรี คือ การขยายอิทธิพลทางความคิด การทำให้คนมีส่วนร่วมสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้อื่น โดยไม่ใช้อำนาจขู่เข็ญ ไม่ว่าจะอำนาจทางเศรษฐกิจ อำนาจทางการทหาร ซึ่งแต่ละประเทศก็มี Soft Power เป็นของตนเอง จากคำสั่งของนายกรัฐมนตรีทำให้นโยบายผลักดัน 5F “Soft Power” ไทยสู่สินค้าส่งออกทางวัฒนธรรม ได้แก่ 1) Food (อาหาร) 2) Film (ภาพยนตร์/วีดิทัศน์) 3) Fashion (การออกแบบแฟชั่นไทย) 4) Fighting (ศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย) 5) Festival (เทศกาลประเพณีไทย) จึงได้เกิดขึ้น ซึ่งมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจ คือ สร้างรายได้ และภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศด้วยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพ ขับเครื่องเศรษฐกิจไทย (ไทยคู่ฟ้าทำเนียบรัฐบาล, 2565)

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งชุดใหม่ภายใต้การนำของ นายเศรษฐา ทวีสิน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินนโยบายการผลักดัน Soft Power ต่อเนื่องภายใต้นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์ หรือ Soft Power ของประเทศ โดยมีแผนยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์ ดั่งนี้ “ได้จัดทำแผนผลักดัน

ซอฟต์แวร์ของประเทศไทย โดยจะเร่งขับเคลื่อน 1 ครอบครัว 1 ซอฟต์แวร์ หรือ One Family One Soft Power (Ofos) และศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative Content Agency (Thacca)) มีเป้าหมายยกระดับทักษะคนไทย จำนวน 20 ล้านคน สู่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ขั้นสูง และแรงงานสร้างสรรค์ และจะสามารถสร้างรายได้อย่างน้อย 4 ล้านล้านบาทต่อปี สร้างงาน 20 ล้านตำแหน่ง สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และประเทศไทยจะเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำด้านซอฟต์แวร์ของโลก” สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายตามนโยบาย Ofos และ Thacca ได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการเป็น 3 ชั้น ได้แก่ชั้นที่ 1 การพัฒนาคนผ่านกระบวนการส่งเสริมบ่มเพาะศักยภาพ เพื่อบ่มเพาะผ่านศูนย์บ่มเพาะทักษะสร้างสรรค์ ชั้นที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์สาขาต่าง ๆ ภายในประเทศ 11 สาขา ได้แก่ อาหาร กีฬา เพลสดีวิล ท่องเที่ยว ดนตรี หนังสือ ภาพยนตร์ เกม ศิลปะ การออกแบบและแฟชั่น กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กร Thacca ที่จะถูกจัดตั้งขึ้นในอนาคต โดยจะดำเนินการปรับแก้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป สร้าง One Stop Service อำนวยความสะดวกในการดำเนินการของอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ พร้อมกับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยและพัฒนา การสร้างแรงจูงใจด้านภาษี จัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ หรือ Tcdc ในทุกจังหวัด มีการเพิ่มพื้นที่สำหรับ Co-Working Space ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ชั้นที่ 3 การนำอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (Soft Power) รุกสู่เวทีโลก จะเดินหน้าผลักดันซอฟต์แวร์ของประเทศสู่ระดับสากล ด้วยการทูตเชิงวัฒนธรรม (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

จากแนวทางการขับเคลื่อนโครงการตามนโยบายของรัฐบาลทำให้ต้องกลับมาสำรวจความหมายของ Soft Power เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย Joseph Samuel Nye (2004) มองว่า Soft Power คือ อิทธิพลที่ไม่ได้มาจากการบังคับ หรือใช้ความรุนแรง แต่เป็นการนำจุดเด่นที่แต่ละประเทศต่างมีมาโน้มน้าวชักจูง และดึงดูดความสนใจให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงคล้อยตามความคิด โดยไม่ใช้การบังคับข่มขู่ให้ต้องชอบ หรือต้องทำตาม แตกต่างจากการใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ หรือทางการทหาร (Hard Power) Soft Power ประกอบไปด้วยทรัพยากรสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบายต่างประเทศ (Joseph Samuel Nye, 2004) แนวคิด Soft Power ของ Joseph Samuel Nye (2004) ซึ่งเป็นนักรัฐศาสตร์สร้างแนวคิดมาเพื่อการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การบิดเบือนความหมายสร้างความเข้าใจผิดในการใช้ Soft Power แทนนโยบายทางวัฒนธรรม อาจทำให้เกิดความสับสนและลดทอนบทบาทที่แท้จริงของ Soft Power ได้นโยบายของรัฐบาลมุ่งเน้นเรื่องการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ การสร้างภาพลักษณ์ และการใช้วัฒนธรรมของประเทศ ผู้วิจัยจึงทำวิจัยศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ Film (ภาพยนตร์/วีดิทัศน์) เป็นหนึ่งใน 5F ของรัฐบาลประยุทธ์ จันทร์โอชา และหนึ่งใน 11 อุตสาหกรรมในยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์แห่งชาติของรัฐบาล นายเศรษฐา ทวีสิน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่รัฐบาลจะผลักดันให้เป็น Soft Power การศึกษาค้นคว้านี้จะยกกรณีศึกษากองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย หน่วยงานที่รับรับผิดชอบและดูแลคือ กองกิจการภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ต่างประเทศ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา

ประเทศไทยมีกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาราว 100 ปีแล้ว แต่ทำไมประเทศไทยยังใช้ศักยภาพของ Soft Power ได้ไม่เต็มที่เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ซึ่งใช้พลัง Soft Power ในด้านการสร้างค่านิยม และเผยแพร่วัฒนธรรมของประเทศของตนผ่านสื่อภาพยนตร์ จนสามารถสร้างนโยบายต่างประเทศและเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจจำนวนมหาศาล ทำให้ต้องกลับมาศึกษาถึงนโยบาย และการดำเนินการส่งเสริมของภาครัฐว่าอะไร คือ อุปสรรค และข้อจำกัดในเรื่องนี้ ทั้งที่ประเทศไทยเมื่อเทียบกับเพื่อนบ้านแล้วเรามีจุดแข็งหลายประการทำให้ต่างชาติเลือกที่จะมาถ่ายทำภาพยนตร์ เช่น มีภูมิประเทศที่สวยงาม มีทีมงาน และการบริการอย่างมืออาชีพและเป็นที่ยอมรับ มีอาหาร และวัฒนธรรมที่รับรู้กันอย่างแพร่หลาย

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นเรื่องการดำเนินนโยบาย Soft Power และการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้ทราบถึงผล และปัญหาที่เกิดจากการออกนโยบายของภาครัฐ และการนำไปปฏิบัติว่าเกิดประสิทธิผลอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่มาจากนโยบายของรัฐบาล ทำให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศ ไม่เลือกมาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา ผ่านกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบทลงล่างตามแนวคิดของ Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975)
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา ผ่านกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยในการยกระดับ และพัฒนาความสามารถด้านความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

1. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบทลงล่าง

ทฤษฎีบทลงล่างมีตัวแบบขั้นตอน ในการวิเคราะห์กระบวนการนโยบายไปปฏิบัติเริ่มจากการตัดสินใจของรัฐบาลกลาง นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลมากทฤษฎีระบบว่านโยบายเป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ และมักไม่สนใจผลกระทบที่มาจากตัวผู้ปฏิบัติ ทฤษฎีนี้จึงกำหนดให้นโยบายเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (Output) สรุปได้ว่าทฤษฎีบทลงล่างยึดตัวแบบเชิงเหตุผล หรือบางครั้งก็เรียกตัวแบบในอุดมคติ เพราะมุ่งหาคำตอบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติที่สมบูรณ์เป็นอย่างไร สำหรับผลงานของนักวิชาการที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ผลงานของเพรสแมน และวิลดาฟสกี ในปี ค.ศ. 1973 ผลงานของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ปี ค.ศ. 1975 ผลงานของบาร์แดซ ปี ค.ศ. 1977 และผลงานของ ซาบาเตียร์ (Sabatier) และแมชเมเนียน ปี ค.ศ. 1979, 1980 และ 1983 ฯลฯ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551)

ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

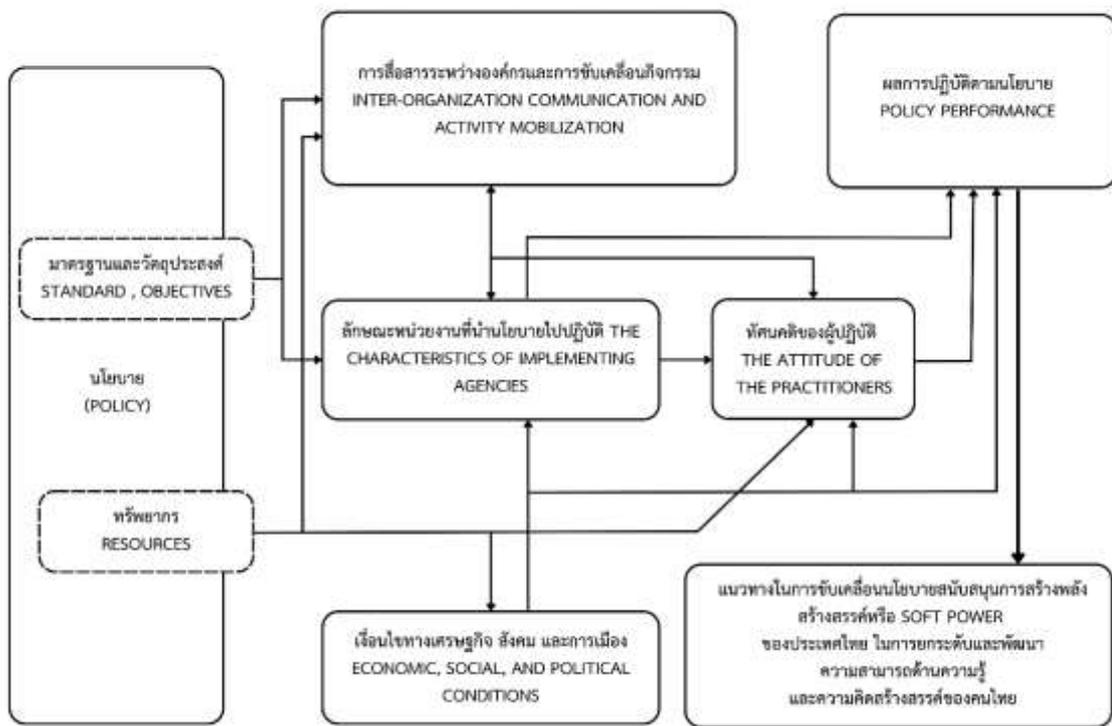
ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975) ได้เสนอผลงานชื่อ “The Policy Implementation Process” โดยมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการกระทำ ที่เกิดขึ้นทั้งจากภาครัฐ และเอกชนโดยคณะบุคคล หรือปัจเจกบุคคลก็ได้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ (Van Meter & Van Horn, 1975) จุดเด่นของตัวแบบแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้ตั้งข้อสังเกตในการนำตัวแบบไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ ต่าง ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 3 ประการ คือ (1) กระบวนการสื่อสาร ถือได้ว่าเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน และกิจกรรมการส่งเสริมลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการยอมรับในตัวผู้ปฏิบัติ (2) ปัญหาด้านความสามารถ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความสามารถของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่า สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้ หรือไม่ ปัญหาด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบายการสื่อสาร และกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง (3) ความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ยอมรับในสิ่งที่ต้องทำ ปัญหานี้จะเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสาร และกิจกรรมการส่งเสริมลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (ฐิตพล น้อยจาด, 2566)

2. แนวคิดและทฤษฎี Soft Power หมายถึง อำนาจในการชักจูงหรือโน้มน้าวประเทศอื่นให้ปฏิบัติตามที่ตนประสงค์ (Joseph Samuel Nye, 2004)

3. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่ตัวภายในของผู้บริโภคที่เป็นพลังทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่มีเป้าหมายที่ได้เลือกไว้แล้วซึ่งมักเป็นเป้าหมายที่มีอยู่ในภาวะแวดล้อม แรงจูงใจ

ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ภาวะของการเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานได้ด้วย การสร้างแรงจูงใจนี้เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้บริหาร และผู้ที่ถูกจูงใจนั้นจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงาน และหน้าที่ดังกล่าวได้ด้วยแรงจูงใจในการทำงานของสมาชิกในองค์กร

กรอบแนวคิดการวิจัย
 กรอบแนวคิดของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำตัวแบบจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง ของ แวนมีเตอร์ และแวน ฮอร์นผู้นำเสนอ ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (A Model of The Policy Implementation Process) มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ สามารถแสดง แผนภาพประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย
 ที่มา: Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งตามรูปแบบของการศึกษาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 คนจาก เจ้าหน้าที่ภาครัฐ 6 ท่าน ภาคเอกชน ผู้บริหารบริษัทผู้ประสานงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย จำนวน 4 ท่าน บุคลากรภาคเอกชน ผู้ปฏิบัติงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ระดับหัวหน้าแผนกขึ้นไป จำนวน 8 ท่าน และการสนทนากลุ่มจำนวน 8 ท่าน ผู้วิจัยใช้นามแฝงและการระบุตำแหน่งสำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการอ้างอิงข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (บุคลากรจากภาครัฐระดับตำแหน่ง) ภาคเอกชน ผู้บริหารบริษัทผู้ประสานงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ (ผู้บริหารบริษัทผู้ประสานงาน A, B ระดับตำแหน่ง) และบุคลากรภาคเอกชน ผู้ปฏิบัติงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ (ผู้ปฏิบัติงานภาคเอกชน ระดับตำแหน่ง) การสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) โดยใช้สูตรของ IOC (Index of Item Objective Congruence) ในการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 5 คน จากนั้นจึงนำไปใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย เอกสารราชการ ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาวิเคราะห์ และจากการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแบ่งตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีดังนี้

1. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคที่มาจากนโยบายของรัฐบาลทำให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศไม่เลือกมาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ผลการศึกษาดังนี้

“ปัญหาก่อนการร้ายภาคใต้ อันนี้ชัดเจนมากทุกเรื่องเลยที่จะลงใต้จะถามเรื่องนี้ก่อนเลยก็จะแค่กลัวเรื่องความรุนแรง มือบมีปัญหานิดหน่อยเอาเรื่องเซฟตี้เป็นหลักกลัวทีมเค้าออกเข้าประเทศไม่ได้ เรื่องการขออนุญาตในแหล่งต่าง ๆ อุทยานป่าไม้บางทีก็มีปัญหา เค้าก็มีหน้าที่รักษาป่าไม้อุทยาน เค้าก็ต้องมีข้อห้ามระเบียบกฎเกณฑ์ แต่ข้อพวกเนี้ยมันจะทำให้เรามีอุปสรรค” ผู้บริหารบริษัทผู้ประสานงาน A ตำแหน่ง Line Producer. (2567), สัมภาษณ์

“ความยุ่งยากบางอย่าง อย่างขออนุญาตสคริปต์ราชการเป็นคนไม่ติมันก็ไม่ผ่าน คือ เราเข้าใจได้ว่าการควบคุมภาพลักษณ์ของประเทศเข้าใจได้อยู่แล้วถ้ามันดูแล้วเลวร้ายเกินไปมันก็ไม่เหมาะสมความยุ่งยากเรื่องวีซ่าการทำ Mon M คือ เงื่อนไขกว่าที่จะขอผ่านกว่าจะเริ่มมาทำอะไร Work Permit มันก็มาจากถ้าวีซ่ามาผิดประเภทก็ต้องไปเปลี่ยนแล้วบางประเทศ คือ กฎอยู่ได้แค่ 3 เดือนได้ 90 วันแล้วบางคนอยู่มาตั้งแต่เริ่มเตรียมงานอยู่มาเป็นปีต้องไปเสียเงินต่อวีซ่า การเมือง มีผลอยู่แล้ว การเมืองแย ๆ หน่อยสนามบินปิดหรือแคมีข่าวเล็ดรอดมา คนก็เลื่อนแล้วยังไม่มา เสถียรภาพรัฐบาลเกี่ยวข้องอย่าลืมน่าว่ากระทรวงที่ดูแลมันก็ต้องขึ้นอยู่กับรัฐมนตรีในแต่ละกระทรวง พอเปลี่ยนคนก็เปลี่ยนกฎ ระเบียบใหม่ มือบก็เกี่ยวแต่ไม่ได้เกี่ยว 100% มีผลพวงไปต่อเนื่องกัน” ผู้บริหารบริษัทผู้ประสานงาน B ตำแหน่ง Producer Supervisor. (2567), สัมภาษณ์

สรุปผลการศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคที่มาจากนโยบายของรัฐบาลทำให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศไม่เลือกมาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย มีดังนี้

1.1 การควบคุมและการตรวจสอบเนื้อหาบทภาพยนตร์ ที่ไม่เหมาะสมหรืออาจสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ไม่ดีในการนำเสนอ และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมายไทย

1.2 เงื่อนไขทางการเมือง ซึ่งสามารถแยกออกเป็นประเด็นดังนี้

1.2.1 เสถียรภาพของรัฐบาลความไม่แน่นอนในด้านการเมือง

1.2.2 ความขัดแย้งทางการเมือง

1.2.3 การก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 การติดต่อประสานงานหน่วยงานภาครัฐไม่เป็นเอกภาพ

2. วิเคราะห์นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์ หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา ผ่านกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย จากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่างตามแนวคิดของ Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975) จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ผลการศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์นโยบาย นโยบายของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับ และพัฒนาความสามารถด้านความรู้ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยให้สร้างมูลค่า และสร้างรายได้รวมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนา

ต่อยอดศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาต่อยอดในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่วนมาตรการส่งเสริม กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาถ่ายทำในประเทศไทยมีจุดประสงค์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมุ่งเน้นไปที่ เรื่องเศรษฐกิจ นำรายได้เข้าประเทศ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง ดังนั้นการถ่ายทำภาพยนตร์ ต่างประเทศ ในประเทศไทย จึงไม่เกี่ยวข้องกับการผลักดัน Soft Power ของไทยโดยตรง Incentive จึงไม่ใช่ Soft Power แต่เป็นการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจ เพื่อดึงดูดให้กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้กับประเทศ “ฟิล์มที่รัฐบาลสนับสนุน ก็คือ เป็นคอนเทนต์ไทยที่ทำจากคนไทยขึ้นมาซึ่งไป เผยแพร่แต่ฟิล์มที่ของกองภาพยนตร์รับมาเรามีนโยบายส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย หรือที่เรียกว่า Incentive Program โดยใช้รูปแบบของการคืนเงิน หรือว่า Cash Rebate เริ่มต้นตั้งแต่ 50 ล้านบาท ขึ้นไป แล้วภายใต้ต้นนโยบายนั้นเราก็จะมีในส่วนที่เรียกว่าถ้าภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่องใดส่งเสริม Positive Image of Thailand คือ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยอยู่ในหนังเรื่องนั้น การมี อาหารไทยอยู่ในหนังเรื่องซึ่งมีปริมาณมากพอสมควรตามหลักเกณฑ์ หรือว่าการพาไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวอะไร ที่แสดงถึงความเป็นไทย Incentive ไม่ได้ออกมาเพื่อ Soft Power มาตรการ Incentive ออกมาตั้ง 7-8 ปีแล้ว Soft Power เพิ่งออก” บุคลากรจากภาครัฐ ระดับอำนาจการ. (2567), สัมภาษณ์

ทรัพยากร งบประมาณในมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ใช้งบประมาณรายจ่ายงบกลางจากสำนักงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อคืนเงินแก่ผู้สร้าง ภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้าร่วมมาตรการส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย (Incentive Measures) ไม่เพียงพอทำให้ต้องมีการเสนอขอรับจัดสรรงบกลางเพิ่มเติม สำหรับงบประมาณทางภาคเอกชนเป็น งบประมาณ เพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์ซึ่งได้รับจากบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์ต่างประเทศ ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ราชการ หรือจากสำนักงบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด ภาพยนตร์ที่เข้าร่วมมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นกองถ่ายทำภาพยนตร์ที่มีทุนขนาดใหญ่จึงมีงบประมาณและทรัพยากรเหมาะสมเพียงพอ ที่จะสนับสนุนทีมงาน แต่เนื่องจากภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้าร่วมมาตรการส่งเสริมเป็นภาพยนตร์ที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้ทรัพยากรมาก ทำให้เกิดปัญหาค่าสถานที่ถ่ายทำราคาสูงขึ้น บุคลากรผู้ปฏิบัติงานคนไทยไม่เพียงพอ อุปกรณ์การถ่ายทำต้องนำเข้าจาก ต่างประเทศ “ถือว่านโยบาย และมาตรการมีความเหมาะสมเพียงพอ โดยที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคที่พบใน การดำเนินงาน ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อคืนเงินแก่ผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้าร่วมมาตรการส่งเสริม การถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย (Incentive Measures) ไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการเสนอ ขอรับจัดสรรงบกลางเพิ่มเติม” บุคลากรจากภาครัฐ ระดับบริหาร. (2567), สัมภาษณ์

การสื่อสารระหว่างองค์กร และการขับเคลื่อนกิจกรรม กองกิจการภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ต่างประเทศในฐานะ องค์กรของรัฐที่รับผิดชอบกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย มีการจัดการอบรมผู้ประสานงานกองถ่าย ทำภาพยนตร์ต่างประเทศ เพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างองค์กรภาครัฐ และเอกชนในเรื่องของบทบาท หน้าที่ และระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขในการประสานงานกับองค์กรของรัฐในภาคต่าง ๆ ให้กับบริษัทผู้ประสานงาน กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศนอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านเอกสารบัญชี และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการขอสิทธิประโยชน์ตามมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ ต่างประเทศในประเทศไทย ตามประกาศของกรมสรรพากร เพื่อให้บริษัทผู้ประสานงานภาพยนตร์ต่างประเทศ นำกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติต่าง ๆ แจ้งให้ความรู้ และความเข้าใจกับทีมงานผู้ปฏิบัติงานคนไทย และทีมงาน ภาพยนตร์ต่างประเทศเข้าใจใน กฎ ระเบียบ และข้อปฏิบัติจากภาครัฐได้ พร้อมทั้งแจกเอกสารคู่มือ นอกจากนี้ยังมีการเข้าร่วมเทศกาลภาพยนตร์ต่างประเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในความพร้อมของทรัพยากรในการรองรับ กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ภาครัฐ คือ กองกิจการภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ต่างประเทศ (TFO Thailand Film Office) เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นอกจากนี้

ยังมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย มีดังนี้ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ กองโบราณคดี กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานเทคนิค กรุงเทพมหานคร ฯลฯ กรมสรรพากรเป็นผู้ตรวจเอกสารการทำบัญชีซึ่งต้องถูกต้องตามหลักของกฎหมายสำหรับกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้าร่วมมาตรการส่งเสริมการคืนเงิน (Cash Rebate) ในส่วนของภาคเอกชน คือ บริษัทผู้ประสานงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย (Service Production) มีหน้าที่แจ้งนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศคำสั่ง ข้อบังคับ ของรัฐให้กับผู้ปฏิบัติงานนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งบริษัทผู้ประสานงานเป็นผู้คอยดูแลและสนับสนุนทรัพยากรในการทำงานเพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติ สำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายที่วางไว้ การดูแล และจัดสรรสวัสดิการที่ดีแก่ทีมงานผู้ปฏิบัติงานชาวไทยและชาวต่างชาติ

ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ในมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ทีมงานผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติในทางบวกต่อมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ผลจากมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำ ทำให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีงาน และรายได้เพิ่มขึ้น แต่มีทัศนคติในทางลบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการด้านเอกสารของแต่ละแผนกของภาครัฐในมาตรการส่งเสริมการคืนเงิน ด้วยมาตรฐานที่กรมสรรพากรเป็นผู้ตรวจเอกสารการทำบัญชีซึ่งต้องถูกต้องตามหลักของกฎหมาย ซึ่งทีมงานไม่เข้าใจนโยบาย และไม่ได้รับการอบรมด้านบัญชี ทำให้ทีมงานรู้สึกว่าการจัดการเอกสารไม่ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเอกสารบ่อยครั้ง ทำให้เสียเวลาในการแก้ไข การออกกฎ และข้อบังคับในการทำธุรกรรมซับซ้อน ทำให้งานเพิ่มขึ้นลดทอนศักยภาพในการทำงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบเอกสารไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตภาพยนตร์ต่างประเทศเพียงพอ ทำให้เกิดความสับสน ทีมงานเกิดความเบื่อหน่าย และเกิดทัศนคติในทางลบต่อหน่วยงานภาครัฐ “เรื่องของเอกสารบัญชี เพราะว่าระดับความยากของเอกสารที่จะผ่านมันถูกตั้งไว้เหมือนไม่ยากให้เอกสารผ่านเหมือนเค้าพยายามจะให้คืนยากที่สุด Incentive อยากให้สรุปกฎหมายให้จบเหมือนข้อบังคับที่ว่า Incentive แต่ละครั้งจะมีเหมือนใบเปิดออกมาเล่มนึงแล้วทุกคนก็อ่านมันมีข้อแม้อะไรทุกอย่างมันอยู่ในนั้นหมด แต่มันไม่ควรจะถูกเปลี่ยนภายในปี 2 ปี 3 ปี แต่ปีเปลี่ยน 6 เดือนเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา” ผู้ปฏิบัติงานภาคเอกชน ตำแหน่ง Costume Supervisor. (2567), สัมภาษณ์

เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ทางด้านเศรษฐกิจ เหตุผลหลักที่ทำให้เกิดมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย คือ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ซึ่งมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย เป็นจุดขายที่ได้รับความนิยมสามารถสร้างเม็ดเงินรายได้เข้าสู่ประเทศ และท้องถิ่น รวมทั้งบุคลากร ทีมงานไทยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย ทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพของไทยในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ที่ออกมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ก่อนประเทศไทย และมีการให้สิทธิประโยชน์ในการถ่ายทำที่สูงกว่าประเทศไทย เงื่อนไขทางด้านสังคม 1) การนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในภาพยนตร์ต่างประเทศ 2) ความแตกต่างและมุมมองทางด้านความคิดวัฒนธรรมของชาวต่างชาติต่อประเทศไทย ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ทำให้การนำเสนอประเทศไทยในภาพลักษณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และขัดต่อกฎหมายของประเทศไทยในภาพยนตร์ต่างประเทศ 3) การขาดแคลนทรัพยากรบุคคลผู้ปฏิบัติงานชาวไทยไม่เพียงพอมาจากความต้องการของกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศมีมากกว่าจำนวนทีมงานบุคลากรไทยที่มีอยู่ 4) ทีมงานถ่ายทำภาพยนตร์ชาวไทยยังไม่มีกฎหมายแรงงานรองรับจากรัฐ ทำให้ไม่มีอำนาจการต่อรองกับผู้จ้างงานในเรื่อง สวัสดิการ ชั่วโมงการทำงาน และค่าแรงในการทำงาน ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในอาชีพ 5) การปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบของมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่มีในประเทศไทย คือ มาตรการคืนเงินภาษี (Cash Rebate) เนื่องจากการดำเนินการคืนเงินภาษีต้องเป็นไปอย่างรัดกุม และตรวจสอบได้ ทีมงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เป็นไปตามที่ทางกองกิจการภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ต่างประเทศ และกรมสรรพากรวางไว้ เงื่อนไขทางการเมือง ได้แก่ 1) เสถียรภาพของรัฐบาล การปรับเปลี่ยนรัฐบาลทำให้นโยบายต้องเปลี่ยนไปตามรัฐบาลใหม่สร้างความสับสนต่อองค์กร และผู้ปฏิบัติงาน และที่สำคัญเกิดความไม่ต่อเนื่องในการนำ

นโยบายไปปฏิบัติ 2) การชุมนุมประท้วงทางการเมืองอาจสร้างความรู้สึกรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของทีมงาน กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย ในกรณีที่มีการชุมนุมลึกลับจนเกิดการจลาจลและยากต่อการควบคุมของภาครัฐ เพราะอาจมีผลต่อเงื่อนไขในการการรับทำประกันภัยในประเทศไทย

สรุปผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผลดีของมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย มีดังต่อไปนี้ 1) มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทยสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจ และสร้างเม็ดเงินรายได้เข้าสู่ประเทศ และท้องถิ่น รวมถึงการเพิ่มรายได้ให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน 2) มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ (Incentive) โดยใช้มาตรการคืนเงิน (Cash Rebate) ซึ่งเป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจ และสามารถดึงดูดผู้ผลิตชาวต่างชาติกลับมาประเทศไทยซ้ำ และด้วยเหตุผลทางจุดขาย เรื่อง สถานที่ถ่ายทำ บุคลากรทีมงานไทย และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่สามารถรองรับกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศได้เป็นอย่างดี 3) สามารถนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในภาพยนตร์ต่างประเทศ เป็นการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยทำให้เกิดผลดีในด้านการท่องเที่ยว การตามรอยภาพยนตร์ และซีรีส์ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยจำนวนมาก 4) มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ (Incentive) สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง

ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

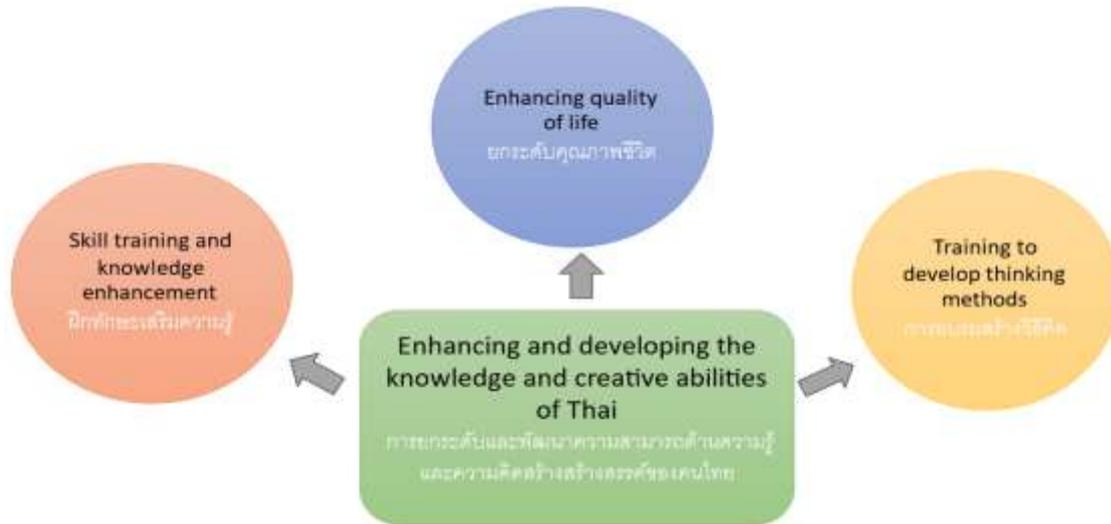
ปัญหาของภาครัฐ 1) ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมุมมองทางด้านความคิดของชาวต่างชาติต่อประเทศไทย ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกันทำให้การนำเสนอประเทศไทยในภาพลักษณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และขัดต่อกฎหมายของประเทศไทย 2) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่อการกำหนดนโยบาย ฉะนั้น เสถียรภาพของรัฐบาล จึงมีความต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยเช่นกัน 3) งบประมาณไม่เพียงพอ ภาครัฐ งบประมาณที่หน่วยงานภาครัฐ ได้รับจัดสรรเพื่อคืนเงินแก่ผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้าร่วมมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ ในประเทศไทย (Incentive Measures) ไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการเสนอขอรับจัดสรรงบกลางเพิ่มเติม 4) เจ้าหน้าที่ และบุคลากรภาครัฐ ขาดความเข้าใจในงานของแต่ละแผนกของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ต่างประเทศทำให้เกิดปัญหา ในการสื่อสาร และความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย

ปัญหาของภาคเอกชน 1) มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศ ทำให้ งบประมาณการสร้างภาพยนตร์เพิ่มขึ้น จากการต้องเพิ่มบุคลากรแต่ละแผนกจำนวนมากในการทำเอกสารให้ถูกต้อง ตามหลักการของภาครัฐที่วางไว้ 2) ทรัพยากรไม่เพียงพอ มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ เป็นมาตรการที่ส่งเสริมภาพยนตร์ที่มีทุนขนาดใหญ่ จึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรมาก เมื่อกองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศ ที่มีขนาดใหญ่เข้ามาพร้อมกันทำให้เกิดปัญหา ค่าเช่าสถานที่ถ่ายทำราคาสูงขึ้น บุคลากรผู้ปฏิบัติงานคนไทยไม่เพียงพอ อุปกรณ์การถ่ายทำและเทคโนโลยียังทันสมัยไม่พอกับความต้องการของทีมงานชาวต่างชาติ จึงจำเป็นต้องนำเข้าจาก ต่างประเทศ 3) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจ กฎ ระเบียบ ประกาศคำสั่ง ของภาครัฐ อันมาจากการสื่อสารของภาครัฐ ที่ผ่านตัวกลาง คือ บริษัทผู้ประสานงานซึ่งมีหน้าที่แจ้งนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศคำสั่ง ข้อบังคับ ของรัฐให้กับ ผู้ปฏิบัติงานนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัญหาของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน 1) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ต่อการออกมาตรการส่งเสริม กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยด้วยผลที่ได้รับจากมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำ ทำให้มีงานและสร้าง รายได้เพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีทัศนคติในทางลบกับหน่วยงานภาครัฐในความยุ่งยากในด้านเอกสาร และระบบ ของมาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศที่มีในประเทศไทย 2) ทีมงานถ่ายทำภาพยนตร์ชาวไทยยังไม่มี กฎหมายแรงงานรองรับจากภาครัฐทำให้ไม่มีอำนาจการต่อรองกับผู้จ้างงานในเรื่อง สวัสดิการ ชั่วโมงการทำงาน และค่าแรงในการทำงานทำให้เกิดความไม่มั่นคงในอาชีพ

3. แนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา ผ่านกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ในการยกระดับและพัฒนาความสามารถด้านความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มทำให้ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ข้อมูล แนวทางการยกระดับและพัฒนาความสามารถด้านความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย ออกมาในรูปแบบของ SET Model ซึ่งมีความมุ่งหมายในการนำเสนอเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการขับเคลื่อนนโยบายของทางภาครัฐ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 SET Model
ที่มา: วิมลวรรณ บุญจันทร์

3.1 Skill Training and Knowledge Enhancement คือ ฝึกทักษะเสริมความรู้ การสนับสนุนความร่วมมือจากต่างประเทศในการฝึกทักษะให้กับบุคลากรทีมงานไทย นักศึกษาและบัณฑิตจบใหม่ได้ฝึกงาน เพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีและระบบมาตรฐานระดับสากล และฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษ ฟัง พูด อ่าน เขียนควรได้เป็นพื้นฐานตั้งแต่สถาบันการศึกษา

3.2 Enhancing Quality of Life คือ การยกระดับคุณภาพชีวิต โดยการออกกฎหมายแรงงานให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้านภาพยนตร์ และละครซีรีส์ไทย

3.3 Training to Develop Thinking Methods คือ การอบรมสร้างวิธีคิด อบรมและแนะนำวิธีคิดให้กับผู้ประกอบการท้องถิ่นและชาวบ้าน ให้รู้ถึงผลประโยชน์ของกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้ นอกเหนือจากการท่องเที่ยว

อภิปรายผล

1. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่มาจากนโยบายของรัฐบาล ทำให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศไม่เลือกมาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย

1.1 การควบคุมเนื้อหาบทภาพยนตร์ ที่ไม่เหมาะสมหรืออาจสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ไม่พึงประสงค์ในการนำเสนอทำให้ไม่ผ่านการพิจารณา หรือถูกแก้ไขบทภาพยนตร์ การควบคุมบทภาพยนตร์นี้ ถูกมองว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดของผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศ เกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมุมมองชาวต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย ก่อให้เกิดความเข้าใจที่

ไม่ตรงกัน ผลของการวิจัยครั้งสอดกับงานวิจัยของ พลอยชมพู เซาวนปรีชา (2562) ศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ไม่พึงประสงค์ สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเด็นย่อย คือ 1) ประเทศไทยเป็นเมืองยาเสพติด 2) ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งการค้าประเวณี 3) ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งการคอร์รัปชัน 4) ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งอาชญากรรม และ 5) ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งการขายสินค้าลอกเลียนแบบ

1.2 เงื่อนไขทางการเมือง แยกออกเป็นประเด็น ได้ดังนี้

1.2.1 เสถียรภาพรัฐบาล ความไม่แน่นอนในด้านการเมืองอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความกังวลในหมู่นักลงทุนต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศ ที่อาจมองเห็นความไม่คุ้มค่าในการลงทุน การสนับสนุนจากรัฐบาล โอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร และความมั่นคงด้านนโยบาย ผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา ชูพูล (2560) ศึกษาพบว่า ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองซึ่งมีส่วนทำให้เศรษฐกิจถดถอยส่งผลกระทบต่อการบินภาคเอกชน รวมถึงทำลายความเชื่อมั่นของนักลงทุน คู่ค้า และผู้ประกอบการ และทำให้ผลการดำเนินงานของกิจการในประเทศลดลง

1.2.2 ความขัดแย้งทางการเมือง การประท้วงและความไม่สงบ อาจทำให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศไม่สามารถดำเนินงานได้ตามกำหนด ทั้งนี้เนื่องจากความรู้สึกกังวล และความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยของนักแสดง และทีมงาน นอกจากนี้ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อสถานที่ถ่ายทำ เช่น การปิดถนน แต่ประเด็นนี้ การประท้วงทางการเมืองเป็นเพียงข้อกังวล หรือขึ้นอยู่กับระดับของความรุนแรง จึงไม่เป็นผลต่อการตัดสินใจในการไม่เลือกประเทศไทยมากนัก ผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม และยุทธนา เศรษฐปราโมทย์ (2561) ศึกษาพบว่า ความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลกระทบต่อการบินทางเศรษฐกิจและความผันผวนอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อวิเคราะห์ผลของความไม่แน่นอนทางการเมืองในแต่ละดัชนีย่อยของความขัดแย้งทางการเมือง ทั้งภายใน และภายนอกกระบวนการรัฐสภา ก็ยังพบว่า ความไม่แน่นอนมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายกรณี ยกเว้นความไม่แน่นอนด้านชุมนุมขัดแย้ง และความไม่แน่นอนด้านปฏิรูปการเมือง ที่ผลยังไม่มีความนัยทางสถิติ

1.2.3 การก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างความกังวลให้กับชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาในประเทศไทยด้วยความไม่เข้าใจในสถานการณ์ในประเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะความเข้าใจผิดจากการนำเสนอข่าวจากสื่อต่าง ๆ บริษัทประกันภัยไม่รับทำประกันให้ทีมงานชาวต่างชาติที่เข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศ โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดความไม่สงบจากการชุมนุม และการก่อการร้าย ผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ ประเสริฐศรี (2554) ศึกษาพบว่า วาทกรรมความรุนแรงในหัวข่าว ภาษาที่ใช้ในหัวข่าวที่มีลักษณะคำ หรือวลี หรือประโยคที่ข่าวบอกถึงความรุนแรง โดยส่วนใหญ่มีลักษณะการใช้คำขยายเหตุการณ์ข่าวที่เกิดขึ้นให้ดูเสมือนมีการก่อเหตุที่รุนแรงมากขึ้นกว่าปกติทั่วไปเช่น การใช้คำว่า “ลอบ” “ดัก” เข้าไปขยายเหตุการณ์การระเบิด หรือการยิง ซึ่งทำให้ระดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดูรุนแรงมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ในหลาย ๆ กรณีในการนำเสนอตัวข่าวไม่ปรากฏว่ามีลักษณะอาการดังเช่นที่ได้เขียนหัวข่าวแต่อย่างใด

1.3 การติดต่อประสานงานไม่เป็นเอกภาพ เช่น ขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ที่ยุ่งยาก และต้องใช้เอกสารมาก ทั้งนี้เป็นเพราะมีหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องกับกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานมีกฎ และระเบียบขององค์กร ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปมิกา รุณปักษ์ (2563) ศึกษาพบว่า องค์กรภาครัฐแบบเดิมที่มีโครงสร้างองค์กรแบบไซโล (Silo) หรือการทำงานแบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำงานของตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามแต่ละตำแหน่งหน้าที่ การมุ่งเน้น และให้ความสำคัญกับการทำงานตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ

2. วิเคราะห์นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา กองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากบทลงล่างตามแนวคิดของ Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975)

นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทยของรัฐบาล นายเศรษฐา ทวีสิน มีเป้าหมายเพื่อยกระดับ และพัฒนาความสามารถด้านความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทย จากความคิดเห็นของผู้วิจัย นโยบายอยู่ในกระบวนการสร้างทรัพยากรให้เกิด Soft Power และจากคำแถลงยุทธศาสตร์ Soft Power ของนาย เศรษฐา ทวีสิน ถึงแนวทาง และการกำหนดระยะเวลาในแต่ละช่วงทำให้รู้สึกว่าการสร้างพลังสร้างสรรค์ซึ่งตรงข้ามกับการสร้าง Soft Power ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการสร้าง Soft Power ที่ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการปั้นทรัพยากรให้เกิดพลังไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะสร้าง Soft Power ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมต้องนำแนวคิดมาปรับใช้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตสำหรับนโยบายนี้ของรัฐบาล คือ การบอกถึง ความหมายของ Soft Power และกระบวนการในการสร้าง Soft Power ให้กับประชาชนให้รับรู้ ซึ่งมีความสำคัญต่อความรู้ความเข้าใจในเวลาทีรัฐบาลทำงานงบประมาณประชาชนจะได้ไม่มีความคลือบแคลงใจในงบประมาณนั้น

ด้วยนโยบายที่ไม่ชัดเจนทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย โดยใช้กรณีศึกษากองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งตามนโยบาย Soft Power ของรัฐบาลเป็นการสนับสนุนส่งเสริมคอนเทนต์ไทย ภาพยนตร์ไทย และละครซีรีส์ไทย แต่รัฐบาลได้รวมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยเข้าไปอยู่ในนโยบาย Soft Power ที่รัฐต้องการส่งเสริมด้วย ซึ่งกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยไม่ได้เป็นคอนเทนต์ของไทยแต่เป็นลิขสิทธิ์ของต่างชาติเจ้าของผลงาน ทีมงานไทยมีหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือทำตามความต้องการของผู้กำกับ และทีมงานต่างประเทศ ภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาถ่ายทำในประเทศไทยจึงเป็น Soft power ประเทศนั้น ๆ ไม่ใช่ของประเทศไทย แต่ประเทศไทยได้ใช้ Soft Power แฝงในการนำเสนอจากบทภาพยนตร์ที่มีการส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย ทำให้เกิดการสร้าง Soft Power ที่มีพลังระดับโลก และ Studio ผู้ผลิตที่เป็นมืออาชีพ นักแสดงที่มีชื่อเสียง การนำเสนอที่สวยงามเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการผลักดันประเทศไทยได้อย่างดีในด้านของการท่องเที่ยว

ดังนั้น มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย (Incentive) จากผลการศึกษาได้ค้นพบผลดีที่แสดงถึงการบรรลุตามเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่ภาครัฐวางไว้ คือ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หารายได้เข้าประเทศจากการท่องเที่ยว และกองถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศ และสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้

จากปัญหาของภาครัฐ ภาคเอกชน และของผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติตาม มาตรการส่งเสริมกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ภาครัฐดำเนินนโยบายเป็นไปตามหลักทฤษฎีบนลงล่างที่มีขั้นตอน มีการตัดสินใจของรัฐบาลกลางเป็นหลัก เช่น การของบประมาณเพิ่มเติม การขยายสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมทุกอย่างต้องให้รัฐบาลเป็นผู้ตัดสินใจ การยึดนโยบายเป็นหลักในการทำงานไม่ยืดหยุ่น และไม่สนใจผลกระทบที่มีต่อผู้ปฏิบัติงาน เช่น ผู้ปฏิบัติงานทุกแผนกต้องสามารถทำเอกสาร Incentive ให้ถูกต้องตามหลักการของกรมสรรพากร ซึ่งผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจกระบวนการ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเอกสารบ่อยทำให้เกิดความสับสน เกิดจากการสื่อสารระหว่างองค์ภาครัฐที่ผ่านตัวกลาง คือ บริษัทผู้ประสานงานทำให้การสื่อสารนั้นไม่ชัดเจน และก่อให้เกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติ หรือมาตรการส่งเสริมกองถ่ายเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับบริษัทผู้ประสานงานในการถ่ายทำภาพยนตร์แต่สำหรับทางภาครัฐไม่รับรู้ และมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประสานงาน ซึ่งจากทฤษฎีนี้กำหนดให้นโยบายเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (Output) ดังนั้น เมื่อผู้ปฏิบัติงานนำนโยบายไปปฏิบัติตามที่รัฐเป็นผู้กำหนดด้วยศักยภาพ และความตั้งใจนี้ถึงผลลัพธ์ที่จะตามมา จึงทำให้นโยบายบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. แนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์หรือ Soft Power จากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในประเทศไทย กรณีศึกษา ผ่านกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ในการยกระดับ และพัฒนาความสามารถด้านความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยในรูปแบบ SET Model ดังต่อไปนี้

3.1 สนับสนุนความร่วมมือจากต่างประเทศในการฝึกทักษะให้กับบุคลากรทีมงานไทย นักศึกษาและบัณฑิตจบใหม่ได้ฝึกงาน รวมถึงทักษะด้านภาษาอังกฤษ การวิจัยนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เสาวรัจ รัตนคำฟู และคณะ (2564) ศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาแรงงานสร้างสรรค์ จากต่างประเทศที่มีแนวปฏิบัติที่ดี เช่น สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ แนวทางการพัฒนาแรงงานสร้างสรรค์ในประเทศเหล่านี้ หนึ่งในนั้นคือ การเปิดโอกาสให้ฝึกงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

3.2 ออกกฎหมายแรงงานให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้านภาพยนตร์ และละครซีรีส์ไทย ทั้งนี้เนื่องจาก การออกกฎหมายแรงงานให้กับผู้ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทำงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ ในเรื่องของ การสร้างมาตรฐานความปลอดภัย คຸ້ມครองชั่วโมงการทำงานที่เป็นธรรมให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนันท์ เทียมเมฆ (2566) ศึกษาพบว่า ภาครัฐมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ซึ่งประกอบไปด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ (1) ส่งเสริมมาตรฐานความปลอดภัยให้กับแรงงานในกองถ่าย (2) คຸ້ມครองชั่วโมงการทำงานที่เป็นธรรมให้กับแรงงานในกองถ่าย (3) สนับสนุนการรวมกลุ่มของแรงงานในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย

3.3 อบรมและแนะนำวิธีคิดให้กับผู้ประกอบการท้องถิ่นและชาวบ้าน ให้รู้ถึงผลประโยชน์ของกองถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ เป็นการเพิ่มทางเลือกในการสร้างรายได้นอกเหนือจากการรอการท่องเที่ยวอย่างเดียว งานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ปพน ศรีรินทร์ญา และคณะ (2562) ศึกษาพบว่า การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การฝึกอบรมพัฒนาบุคคล โดยให้ความรู้ด้านแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อบุคลากรในท้องถิ่นทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ และภาคการเมืองผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายนโยบายต้องชัดเจนมีข้อมูล และองค์ความรู้สนับสนุนกระบวนการกำหนดนโยบายนอกจากนี้ องค์กรภาครัฐที่ควบคุมดูแลควรศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติหรือด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน และองค์กรภาคเอกชนที่ประสานงานอยู่นอกเหนือจากการประเมินประสิทธิผลด้านรายได้ และตัวเลข เพื่อให้เกิดการทำงานที่ประสบความสำเร็จรอบด้าน

1.2 ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน ควรศึกษา เรียนรู้ กฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศของภาครัฐให้ชัดเจนอย่างถ่องแท้ เพื่อเป็นตัวกลางที่สามารถสื่อสาร และประสานงานระหว่าง ภาครัฐกับผู้ปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ข้อเสนอแนะต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ศึกษา เรียนรู้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของนโยบายที่ภาครัฐมอบหมายกับบริษัทผู้ประสานงาน เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับทัศนคติในการทำงานให้อยู่ในด้านบวก สร้างสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีและมั่นคงทำให้เกิดงานสร้างสรรค์เพื่อตัวเองและครอบครัว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษา นโยบาย Soft Power ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้านอื่น ๆ ตามที่ภาครัฐกำหนด เพื่อให้เกิดแนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้านอื่นต่อไป

2.2 ศึกษาการประเมินผลนโยบาย Soft Power ของภาครัฐ เพื่อศึกษาความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ฐิตพล น้อยจาด. (2566). ตัวแบบการนำทฤษฎีนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ. *วารสารดิจิทัล ธุรกิจ และ สังคมศาสตร์*, 9(1), 1–16. <https://rsujournals.rsu.ac.th/index.php/jdbs/article/view/2878>
- ณัฐนันท์ เทียมเมฆ. (2566). แนวทางพัฒนานโยบายเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 42(6), 898–909. <https://hujmsu.msu.ac.th/pdfspllit.php?p=MTcwMzY2MDIzMC5wZGZ8NTUtNjY=>
- ปพน ศรีรินทร์ญา, ศรีรินทร์ญา จังจริง, สุวิมล แซ่ก่อง, อิศัยส มะเก็ง, มะพารี กะมุณี, สุวิมล อิศระธนาชัยกุล, มุบัติ อุเต็น. (2562). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม: กรณีศึกษาตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา. คลังปัญญาแห่งชายแดนใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. <https://wb.yru.ac.th/xmlui/handle/yru/5354>
- เปมิกา รุณปักษ์. (2563). การปรับเปลี่ยนการทำงานขององค์กรภาครัฐสู่การเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมเปลี่ยนแปลง (Agile Organization) กรณีศึกษา กรมสรรพากร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม และยุทธนา เศรษฐปราโมทย์. (2561). ผลกระทบทางเศรษฐกิจของความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทย พลวัตความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทยและผลกระทบต่อเศรษฐกิจศึกษา. สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. <https://www.pier.or.th/abridged/2018/15>
- พลอยชมพู เขาวนปรีชา. (2562). การประกอบสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยในภาพยนตร์ฮอลลีวูด. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พิสิฐ ประเสริฐศรี. (2554). การวิเคราะห์เนื้อหาและวาทกรรมข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล. (2565). [LIVE] นายกรัฐมนตรี แถลงภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี ณ ทำเนียบรัฐบาล วันที่ 26 เมษายน 2565. [วิดีโอ]. YouTube. <https://www.youtube.com/live/bi8iAPHxF74>
- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. บพิธการพิมพ์.
- สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). การประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2566. <https://www.nesdc.go.th/national-soft-power-strategy-committee-meeting-no-1-2023/>
- สุชญา ชูพล. (2560). ผลกระทบของเหตุการณ์ทางการเมืองต่อผลการดำเนินงานและความเสี่ยง ของกิจการ กรณีเหตุการณ์ปีพ.ศ. 2556-2557. วิทยานิพนธ์บัณฑิต มหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวรัจ รัตนคำฟู, กรรณิการ์ ธรรมพานิชวงศ์, บุญวรา สุมะโน, และสลิสร ทงมีนสุข. (2564). การปรับโครงสร้างแรงงานสร้างสรรค์ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

References

- Joseph Samuel Nye. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs.
- Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society*, 6(4), 445–486.

คณะผู้เขียน

วิมลวรรณ บุญจันทร์

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
1 ถนน อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
E-mail: s65584944007@ssru.ac.th

วิจิตรา ศรีสอน

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
1 ถนน อุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
E-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th